

OTROCI IN FOTOGRAFIJA

Priprava: JURE KRAVANJA, IVANA STAMEJČIČ

V preteklih številkah smo pisali o tem, kako in kdaj fotografirati ter čemu vse lahko služi fotografija. Da se ne bi ponavljali, naj tokrat izpostavimo le majhen drobec iz te široke palete: če se ustavimo pri otrocih in

fotografiji, je namreč eden od pozitivnih vplivov fotografije na otrokov razvoj tudi ta, da jo lahko uporabimo kot učinkovito, a zanimivo in hkrati zabavno orodje za medijsko vzgojo. Tega se lahko lotimo doma, v družini z

lastnimi malčki, lahko tudi v večji skupini otrok v vrtcu in še širše: v okviru projekta EDUSKILLS+Media – Fotografija kot orodje za medijsko vzgojo v vrtcih.

Fotografija je lahko sredstvo izražanja, dokumentiranja, analiziranja in tudi pripomoček za spodbujanje kritičnega razmišljanja. In ker smo danes obkroženi s podobami, je pomembno, da jih znamo »brati«. Kaj nam sporočajo? Ali so vse podobe pristne ali so nekatere manipulirane? Kakšen bi lahko bil namen takšne manipulacije? To je nekaj od vprašanj, ki jih v okviru projekta skozi fotografske dejavnosti skupaj raziskujejo vzgojiteljice in otroci – lahko se jih lotite tudi vi s svojimi otroki.

Več informacij najdete na: www.eduskills.plus/media.

MEDNARODNI PROJEKT

Projekt se je začel v letu 2019 in se letos zaključuje. Finančno ga omogočata Evropska unija in Erasmus+. Vanj smo se na pobudo ravnateljice Vrtca Tezno Maribor in ljubiteljske fotografije **Mojce Cvirn** povezali sodelujoči iz štirih držav: trije vrtci (ob mariborskem še vrtca iz Estonije in Hrvaške) ter kot koordinatorji projekta Mednarodni kulturni izobraževalni center Inter-Kulturo, naš Zavod za fotografsko terapijo in nemški medijski center Studio Gaus. Žal je epidemija koronavirusne bolezni Covid-19 nekoliko okrnila naše delovanje v smislu neposrednih srečevanj in izmenjave izkušenj, a to smo preselili na splet. Skoraj neokrnjen je ostal najpomembnejši del projekta, tj. seveda delo v vrtcu, kjer vzgojiteljice otrokom posredujejo praktične naloge, ki jih zaključujejo s pregledom in pogovorom o posnetih fotografijah na določeno temo. »Presenetljivo je, kakšen občutek imajo otroci za fotografijo. Ne le, da zelo radi fotografirajo, precej njihovih posnetkov je tudi zares dobrih. Fotografija je medij, ki spodbuja aktivno in kreativno uporabo. Zato je idealen medij za vstop v medijsko vzgojo,« pravi Mojca Cvirn, ki je kot dobra poznavalca fototerapije v projekt kot pripravljavca nalog pritegnila še **Mateja Peljhana** in **Jureta Kravanja**.

V času, ko se velik del našega življenja odvija pred zasloni, se starši redno srečujemo z vprašanji, kot so: koliko časa lahko otrok preživi pred zasloni, kakšne vsebine naj mu ponudimo in kakšna je naša vloga v medijski vzgoji. Številni starši ob tem zamenjujejo otrokovo tehnološko spretnost z medijsko pismenostjo, ki ne pomeni le večše uporabe tehnologije, temveč predvsem razumevanje medijev, varno uporabo tehnologije in zmožnost dejavne uporabe, ki ne sme biti sama sebi namen, ampak v pomoč posamezniku pri doseganju zastavljenih ciljev. Ker večina otrok danes v tehnološki svet

vstopa že pred vstopom v šolo, je treba temelje medijske pismenosti graditi tako v vrtcu kod doma, smo prepričani partnerji v projektu Eduskills+Media. In seveda tudi v uredništvu Digitalne Kamere, kjer vas bomo v naslednjih številkah vabili k sodelovanju pri otroškem medijskem opismenjevanju in fotografiranju ter predstavljali fotografije, kakršne na zastavljeno nalogo nastanejo skozi otroške oči.

Posnetke, ki jih bodo ustvarili vaši otroci, nam pošljite na e-naslov: info@digitalna-kamera.si.

FOTOGRAFIRANJE V NARAVI

Skupina otrok (k sodelovanju lahko povabite tudi sosedove ali otroke družinskih prijateljev) gre v zunanje okolje. Predlagamo pot do gozda, parka, travnika. Morda otroci pot dobro poznajo, a tokrat skušajte s fotoaparatom izluščiti nove stare poglede: roso na listih, pajčevino med vejami, žuželke na drobnih poteh ...

Starost otrok: 4 do 5 let

Oprema: fotoaparat ali pametni telefon, računalnik in tiskalnik, če boste fotografije tudi natisnili

Predpriprava: otrokom ponudite slikovni material iz rastlinskega in živalskega sveta. Skupaj pregledajte knjige s slikami ali natisnane fotografije. Prizori naj bodo domači, da se otroci lahko seznanijo s podobami tistega, kar bodo kasneje sami videli zunaj.

Izvedba: na sprehodu otroke nevsiljivo motivirajte in spodbujajte k spontanemu opazovanju in izbiri motivov, pri svojem delu naj bodo avtonomni in neobremenjeni s številom posnetkov. Vendar neopazno vztrajajte, da se izbrani prostor v največji možni meri fotografsko uporabi. Ko uvidite, da ste izčrpali vse zanimive motive, se odpravite na naslednjo lokacijo.

Doma zabeležite avtorstvo fotografij, jih shranite na računalnik v ustrezne datoteke ter naredite izbor za skupen pregled in komentiranje.

Z otroki skupaj komentirajte posneto gradivo in jih motivirajte, da podoživijo lastne izkušnje pri ustvarjalnem procesu.

Če se bodo vašim malčkom pridružili tudi sosedovi ali otroci družinskih prijateljev, jim predlagajte, da naslednjič pokažejo še posnetke z domačega vrta, balkona ali okenske police. Pozorni naj bodo samo na živo naravo (ob rastlinju lahko seveda prinesejo tudi posnetke domačih živali).

Cilj: otroku želimo razširiti pogled na življenjski prostor izven

doma. Želimo, da se ga otrok zave in ga ne jemlje kot golo danost, temveč kot neusahljiv navdih. S tem otroku krepimo spoštovanje in čudenje do enkratnosti naše tihe sopotnice, ki je narava.

Zgodnja medijska vzgoja v vrtcih lahko pripomore tudi k zmanjševanju digitalnega razkoraka ter pomeni podlago za kasnejšo medijsko pismenost in medijske veščine. Slike so danes podlaga medijev, so oblika komunikacije, vendar ustvarjajo tudi priložnosti za prevare. Kritično ocenjevanje slik je v digitalni dobi nujnost, saj jih je veliko vsaj do določene mere manipuliranih. S preprostimi dejavnostmi se lahko otroci naučijo, kako lahko fotograf »uprizori« realnost (z uporabo perspektive, osvetlitvijo ali preprosto z izpuščanjem elementov), kako lahko spreminja preteklost z izrezovanjem elementov ali »izboljša« realnost (s filtri, Photoshopom) itd. Z igrivimi dejavnostmi za učenje animacijske tehnike stop-motion lahko spoznavajo tehnike gibljive slike. Fotografija prav tako nudi priložnost, da otroci dejavno uporabljajo medije. S pomočjo fotografije lahko vzgojitelj(ce) vključujejo številne teme, od kulture in ustvarjalnosti vse do znanosti in socialnih tem. Vse to je mogoče brez večjega vlaganja v drago opremo.

Kako naj otroci uporabljajo digitalne naprave?

